

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК АУДИТУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТИ

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК БЮДЖЕТНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Дем'янишин В.Г., доцент, к.е.н.

Тернопільський державний економічний університет

Реформування економічних відносин на основі ринкової парадигми, обрання Україною стратегічного курсу, спрямованого на євроінтеграцію, проведення адміністративної реформи вимагають переосмислення та суттєвої перебудови моделі фінансового контролю, зміни ідеології та організаційної структури цього контролю, особливо у державному секторі. Для ринкової економіки притаманним видом фінансового контролю є аудит, основні засади якого визначені Законом України «Про аудиторську діяльність», прийнятим у 1993 році. У буквальному розумінні використати даний закон для державного сектора неможливо, оскільки це пов'язано з різними формами власності.

Тому на загальнодержавному рівні виникла нагальна потреба у розробці та застосуванні на практиці нової моделі контролю, яка б відповідала потребам суспільства у ринкових умовах господарювання стосовно державного сектору. Така модель сформована розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2004 р. «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю», якою передбачається запровадження наступної структури державного внутрішнього фінансового контролю: внутрішній контроль, внутрішній аудит, інспектування, гармонізація інспектування та аудиту. У системі цього контролю центральне місце відведено внутрішньому аудиту як такій формі контролю, що забезпечує функціонально незалежну оцінку діяльності органів державного сектору та дає впевненість уряду, іншим зацікавленим центральним органам виконавчої влади, керівництву органів державного сектору у тому, що система державного управління функціонує у спосіб, який максимально знижує ризик шахрайства, марнотратства, допущення помилок чи нерентабельності [1, с. 77].

Таким чином, бюджетний аудит за новою Концепцією буде включати зовнішній та внутрішній (централізований і децентралізований аудит). Під бюджетним аудитом ми вважаємо таку форму бюджетного контролю, яка забезпечує вивчення процедур прийняття і виконання фінансових управлінських рішень, а також запобігання фінансовим

порушенням і недосговірності звітності суб'єктами бюджетного процесу відповідно до поставлених завдань з метою досягнення певних цілей.

Становлення бюджетного аудиту в Україні започатковане Міністерством фінансів України у 2002 році. Наказом Головки КРУ України від 02.04.2003 р. № 75 були затверджені Методичні рекомендації щодо проведення аудиту ефективності виконання бюджетних програм [2]. Розвиток бюджетного аудиту пов'язаний із затвердженням Кабінетом Міністрів України Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту ефективності виконання бюджетних програм (10.09.2004 р.) [3], Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ (31.12.2004 р.) [4], вищезгаданої Концепції та прийняттям урядом, органами державної виконавчої влади інших нормативних документів.

Реформування державного фінансового контролю та подальший розвиток бюджетного аудиту вимагає вирішення наступних найважливіших завдань:

- визначити нові концептуальні засади бюджетного аудиту у системі державного внутрішнього фінансового контролю;
- розробити та прийняти Закон України «Про фінансовий контроль», створити єдине правове поле для розвитку системи державного внутрішнього фінансового контролю та бюджетного аудиту;
- визначити Міністерство фінансів України органом, уповноваженим здійснювати нагляд за станом реформування системи державного внутрішнього контролю, спрямовувати та координувати централізований внутрішній аудит, а Головне контрольно – ревізійне управління України – органом гармонізації системи внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю;
- створити служби внутрішнього аудиту в усіх органах державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, підприємствах, організаціях, установах державної та комунальної форм власності;
- розробити стандарти внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, у яких деталізувати та уніфікувати контрольні процедури, затвердити положення етики внутрішнього аудитора;
- удосконалити кадрове забезпечення служб внутрішнього аудиту, покращити матеріально-технічне та фінансове забезпечення функціонування внутрішнього аудиту.

Розвиток бюджетного аудиту розрахований на перспективу і вимагатиме великих зусиль. Концепцією пропонується процес такого реформування здійснювати у комплексі з проведенням адміністративної реформи та реформи адміністративно-територіального устрою. Це

дасть можливість адаптувати систему бюджетного аудиту України до європейських стандартів, суттєво покращити управління державними ресурсами.

Література

1. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 р. № 158-р // Офіційний вісник України. – К., 2005. – № 22. – С. 75–84.
2. Методичні рекомендації щодо проведення аудиту ефективності використання бюджетної програми: Наказ Головки КРУ від 02.04.2003 р. № 75 // Фінансовий контроль. – 2003. – № 3 (16). – С. 43–51.
3. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту ефективності виконання бюджетних програм. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. № 1017 // Офіційний вісник України. – К., 2004. – № 32. – С. 35–37.
4. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.12.2004 р. № 1777 // Офіційний вісник України. – К., 2005. – № 1. – С. 34–36.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ В АУДИТОРСЬКІЙ ФІРМІ

Довбиш А.В., доцент, к.е.н.

Херсонський національний технічний університет

Контроль якості аудиторської роботи важливий з наступних причин:

– високий рівень виконання аудиторських робіт скорочує ризик провалу аудиту та притягнення аудитора до суду за неякісні послуги;

– збереження позитивного іміджу фірми. Неякісні послуги можуть привести до погіршення стосунків з клієнтом та можливої втрати замовлення. Негативна популярність, як наслідок, може привести до втрати інших клієнтів та неможливості отримання замовлень від нових;

– підвищення ефективності аудиту. Якісна організація та методика проведення аудиторських процедур є основною передумовою виявлення суттєвих помилок, невизначеностей та приховувань у фінансовій звітності;

– зменшення витрат на аудит. Слід враховувати те, що для забезпечення економічної ефективності аудиту необхідний певний баланс між ризиком аудиту й витратами на його виконання. Тому повинен існувати баланс між часом, який витрачений на аудит, та ризиком того, що суттєві помилки й перекручення не будуть виявлені. Висока